

ЛИСТИ БОГДАНА ЛЕПКОГО ДО ВАСИЛЯ ЩУРАТА

«Іноді здається, що словами Лепкого співає сам народ» — писав свого часу Іван Франко. Оці народнопісенні інтонації притаманні не тільки художнім творам, а й значною мірою і епістолярній спадщині письменника, хоча все-таки переважають у ній конкретність, діловитість, інформаційний багаж. Листування Богдана Лепкого — «біла пляма» у дослідженні творчості поета. Воно майже не відоме й, тим більш, не вивчене. Це стосується, зокрема, радянського літературознавства. Тому й пропонуємо увазі читачів низку листів письменника до свого близького товариша, згодом відомого поета, вченого, літературознавця, академіка АН УРСР Василя Щурата.

Публіковані епістолярії розкривають довголітні творчі й товариські взаємини Богдана Лепкого з Василем Щуратом. Вони проявилися, з одного боку, в прагненні постійних зустрічей та обміну думок (№ 2—4, 6), а з другого — в radoцax за успіхи приятеля (№ 1—2, 6, 8). Б. Лепкий радіє з приводу публікації брошури В. Щурата, присвяченої Т. Шевченкові (№ 6), розвідки «Грюнвальдська пісня» (№ 8) та ін. Водночас, він турбується незадовільним станом видавничої справи на Україні, особливо коли в 1907 р. перестав виходити журнал «Світ». У зв'язку з цим письменник, відчуваючи гостру недостачу українських літературних видань, радить заснувати новий орган, куди обіцяє надсилати свої твори (№ 8) і т. д.

Пропоновані листи виявлені в особистому архіві Василя Щурата, який надійшов до відділу рукописів Львівської Наукової бібліотеки ім. В. Стефаника АН УРСР (фонд № 206) від його сина Степана Васильовича в 1982 р. Усіх цих листів збереглося десять. П'ять із них писані з Бережан, де Лепкий з осені 1895 р. до літа 1899 р. перебував на посаді гімназійного вчителя, по одному з Коломиї та села Цигани на Тернопільщині, три — з Кракова, де письменник від вересня 1899 р. і до смерті (1941 р.) працював на різних викладацьких посадах — у гімназіях та в Ягеллонському університеті.

Хронологія листів така:

- № 1. 1 липня 1896 р. Бережани.
- № 2. 8 липня 1896 р. Бережани.
- № 3. 5 серпня 1896 р. Коломия.
- № 4. 20 вересня 1896 р. Бережани.
- № 5. 20 січня 1897 р. Бережани.
- № 6. 20 травня 1899 р. Бережани.
- № 7. 18 липня 1899 р. Цигани.
- № 8. 12 грудня 1907 р. Краків.
- № 9. 24 вересня 1926 р. Краків.
- № 10. 15 листопада 1926 р. Краків.

Значні прогалини в хронології листування дозволяють припускати, що листів було значно більше. Це відноситься, головним чином, до часу від 1907 до 1926 р. Мусили вони писатись і пізніше.

Усі перераховані листи — автографи. Формат паперу — різний, найчастіше — поширений у той час стандарт поштового паперу. Один із листів писаний на папері з портретом Т. Шевченка (№ 5). На одному — поштовій картці — зображення Маркіяна Шашкевича, виконане на основі фотографії його сина Володимира (№ 10). Є тут і стандартна поштова картка, яка широко використовувалась на території колишньої Австро-Угорщини (№ 3). На деяких листах є дописки й примітки письменника (№ 1—2, 4, 7, 10). На всіх проставлений штамп: «Бібліотека В. Щурата».

При листах не збереглися оригінальні конверти, але конвертів без листів немає.

Система способів передачі мови листів Б. Лепкого є яскравим свідченням динаміки розвитку українського правопису на західноукраїнських землях протягом кінця ХІХ—перших десятиліть ХХ ст. При публікації текстів правопис не змінюється. Окремі редакторські втручання поширюються лише на вживання великих і малих літер, розділові знаки.

Олександр ДЗЬОБАН,
Осип ПЕТРАШ.

№ 1

Бережани, дня 1. VII. 1896 р.

Дорогий товаришу!

Поздоровляю Тебе при нагоді Твого диплому докторського¹ і желаю щастя, здоровля і поведження доброго так в життю семейнім, як і громадським та науковім.

Сли ласка, кинь до мене яке слово, бо я, ей Богу, часу ані хвилини не маю. Заки зберуся і спроможуся на більше письмо, прийми хоть от це.

Цілую Тебе сердечно, Твій Богдан.

Напиши, де думаєш тими часами перебувати, хотів-бим побачити Тебе яко доктора.

№ 2

Бережани, дня 8. VII. 1896 р.

Дорогий товаришу!

Не знаю, чи застане Тебе оттой лист мій у Львові, але прібую. Вичитав я усю Твою маршруту та дивуюся дивним дивом, що хочеся Тобі матружити і так, мабуть, немало зматружене тіло. Ну, але, мабуть, треба — так годі. А коли треба — так може би Ти під час Твоєї Одиссеї натрафив, де на світі божім на мене. Може, де на Поділю у мого Вуйка² в Циганах³, а, може, в Коломиї у стрійка⁴. В Коломиї, мабуть, найскорше. Для того, будь ласкав, в дорозі до Черновець поступи в Коломию. Там Тобі покажуть хату мого стрійка. Я дуже радби-м побачити Тебе яко доктора і потолкувати дещо з Тобою і порадитись. А відтак, щоби не остатися в довгу, я відвідаю Тебе в Чернівцях. Добре!?

Питаєшся, що роблю. Працюю. Учуся до рисункового іспиту. Саме тепер переходжу «geometrie descriptive»*. Прости Боже, гріхи, але по-руски не знаю як єї назвати. Одно хіба скажу — погань. Крім того, багато праці в школі. Звичайно, кінець курсу. Який Ти щасливий, що не потребуєш вкладати шії в ярмо. Дуже щасливий. Так, але що ж діяти?

Желаю Тобі щасливої дороги по всім усюдам та прошу о лист.

Твій Богдан

Сли ласка, напиши, як скінчився конкурс «Зорі»⁵. Котрі праці дістали, чи там дістануть нагороди і коли?

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 3—4. Автограф.

№ 3

Коломия, дня 5. VIII. 1896 [р.]

Дорогий Товаришу!

На дворец дасть Біг — вийду, бо хочу побачитися з тобою. Не знаю лишень, яким потягом приїжджасш. З твого письма виходить, що тим о 5-ій ранно. Отже ж, я до того вийду. Коли ні — то будь ласка, повідоми мене.

Твій Богдан

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 5. Автограф.

* «нарисна геометрія» (франц.)

№ 4

Бережани, дня 20/ IX. 1896 р.

Дорогий товаришу!

Прости, що так довго не писав-єм до тебе. Переносив-єм ся на нове мешканє, робив-єм лад у хаті, так часу не було. А крім того, треба Тобі знати, що від вакацій я двічі був в Коломиї. А то також забирає багато часу і сили. Звичайно, як далека дорога.

Що ж там у Тебе доброго чувати? Як проживаєш, що на будуче гадаєш? Коли добродій Маковей вертає? Чи яка німка — буковинська Креолька не взяла Тебе приступом в полон? Напиши, коли ласка. Я тепер дармую. Але хочу забиратися до роботи — здавна задуманої для «Зорі»⁶.

Може, збереш свої манатки та відвідаєш мене. Прошу дуже. Посилаю Тобі два чи три стишилища — може примістиш в «Буковині»⁷

Твій Богдан

[P. S.] Присилай «Буковину» і Оршу також пришли!!

[Додаток]

Сонет

(Тільки не смійся, Василю! Пам'ятай, Ти сам намовив мене написати сонет. Отже ж, Тобі й сонет)

(Присвята О. Л.)⁸

*Ах, я боюся вас, безвіря хвилі!
Невиносимим сумом ви на мене
Дмете і серце робиться студене,
І неміч прикра йде по дужій силі.*

*Докола мене море — морські філі
І підо мною моря дно зелене —
Бездонна глубінь доокола мене —
Ах, де ж ви люди — де ж ви, други милі.*

*Подайте руку! Киньте добре слово,
Мов тую котву. Може, того слова
Я вчіплюсь, вийду, відживу наново.*

*Де там! Не чуют! Йдуть! І в хвилю тую
Ти лиш одна, одна мене ратуєш
Хоть може навіть слів моїх не чуєш.*

3 Конопніцкої

Ой доле, ти доле,
 Що з вітром лігаєш.
 Одним цвіти сієш,
 А другим стинаєш (зриваєш).
 Одним цвіти сієш
 Дрібні, слабосилі,
 А другим лиш (їх) косиш
 На щастя могилі.
 Одним цвіти сієш
 На гробі у поли,
 А другим у серцю
 Стинаєш — ой доле!⁹

* * *

Знаю — в віконци твоїм не зобачу
 Сьвітла, що ручка твоя запалила.
 Знаю — далеко дріжит десь і плаче
 Пісонька твоя, так тиха, тужлива.
 Знаю — на стінах твоєї хатини
 Навіть Твоєї не виджу я тіни,
 А прецінь стою в вечірні години
 Там — де біліють хатки твої стіни.

Бережани, 18/IX. 1896 р.

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 6—8. Автограф

№ 5

Бережани, дня 20/1. 1897 р.

Дорогий товаришу!

Під час вакацій еще Ти обіцяв мені приїхати на моє весіле. Так я тепер подаю Тобі до відомости, що вінчанє моє відбудеся дня 2 лютого н[ового] ст[илю] 1897 р. в коломийській мійській церкві і прошу Тебе сердечно додержати слова. Дорога не далека — мислю, що приїдеш напевно. Ну — а врешті інакше оно і не може бути — слова, мабуть, не схочеш ламати.

Твій Богдан

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 9—10. Автограф.

№ 6

Бережани, дня 20/V. 1899 р.

Дорогий Товаришу!

Довідаюсь від батька, що гадаєш приїхати до Бережан з відчитом. Дуже красно, тим краще, що побачуь з Тобою та побалакаю. На мою гадку, най-лучше було б в наші зелені свята, а в тім, як Тобі вигідніше. Але на всякий спосіб донеси, принаймні на дві неділі перед тим, щоби можна дещо приладити. Великого успіху матеріального не сподійся, хіба бись вибрав яку релігійну тему, що Ти до таких тем не скорий, так будеш мусів вдоволитися не надто великим числом слухачів. Та все таки більшим, як приміром в такім обскурнім Золочеві.

Батько не міг мені нарозказуватись, кільки Ти понаписував та поначитував усякої всячини; я справді цікавий поговорити з Тобою, обмінятися гадками та підновитися трохи. Тому не гнівайся, що не відповів на послідне Твоє письмо, а приїзджай. Я здавна збирався написати до Тебе та післати дещо до Твого проєктованого видавництва, та бачиш, муж жінці, а батько дитині, то не то що така вільна птиця, як Ти. Кожної днини знайдеш якась перешкода, і так відтяглося аж до нині. Тому не гнівайся та не гадай, що я не прислав, бо не хотів. Борони Боже. Як що до чого прийде, то я Тобі такого понасилаю, що не даш собі ради. Такого багато. Стихів ні, бо на стихи я не багатий, але оповіданя та «оповіданячка», то таки частогусто пишуться. Щось кортить чоловіка, мабуть так, як Тебе до стихів.

Читав я Твої нові видання. Насилу роздобув. Гарні. Найкраще ж в Шевченкову річницю.¹⁰

А [скажу], як Конопницька: Jeszcze odkładam o tych rzeczach mówić*. Побачимось, то, мабуть, знов за розмовою досидимо до рана, так як бувало в Циганах, або в Шидлівцях¹¹. Знаєш що? То була оригінальна візита. Правда?

А тимчасом здоровлю Тебе сердечно.

Твій Богдан

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 11—12. Автограф.

№ 7

Цигани, дня 18/VII. 1899 [р].

Дорогий Товаришу!

Дай Тобі Боже з роси, з води. А властиво не лишень Тобі, а обоїм Вам пішли Боже у подружньому житю усе добре, щире, сердечне, тривалу дружбу.

* «ще відкладаю говорити про ці речі» (польськ.)

А втім, що ту багато казати — будьте щасливі та й все! Будь ласкав також мої і моєї жінки бажання передати своїй подрузі та згадати про нас незлим, добрим словом.

Твій Богдан

Саме в день Твого вінчання я був у дорозі, тому і припізнівся з письмом. То ж прости.

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 13—14. Автограф.

№ 8

Краків, 12. XII. 1907 р.

Дорогий Товаришу!

Даруй, що не відписував так довго. Мені сказали, що Ти вибираєшся до Кракова, тому я ждав та не дїждавшись — пишу.

До «Сьвіта»¹² я не мішався. На просьбу Луцького¹³ післав дещо — та й тільки. Довгий час не знав я навіть, що Будзиновський¹⁴ дає гроші на видавництво. Так само не знав я гаразд, яка тая «Молода муза»¹⁵. Відозву підписав, але іншу, не ту, що видрукували. Видно, рутенці не знають, що тексту без дозволу тих, що його підписали, змінити не вільно. Може коли навчаться. За «Сьвітом» мені жаль. Все ж таки був свій кутик, була якась оборона перед галицькою та українською закордонною літературною чорносотенщиною. А так знов будуть люди мислити, що тільки сонця, що в вікні, а тільки літератури, що у «Вістнику»¹⁶. На мою гадку, нам-конечно [потрібно]—органу, де могли б молодші письменники друкувати свої твори та відстрілюватися від тих хижацьких стрілів, якими на нас панове з-під рутенських чорних кавок так завзятущо мечуть. Прецінь то сором, щоби нація 30-мільонова мала тільки таку літературу, яку світови дає «Вістник» та «Громада»¹⁷. Подумай об тім. Ти близько Львова. Видаєшся з всілякими людьми. До нового видавництва я нині можу дати кільканайцять віршів і кілька дрібних оповідань.

Що робиш? Маєш чимало клопоту з «Bogorodzic-ою»¹⁸. Я бачився з Геком¹⁹. Казав, що йому дуже мило було прочитати Твої вискази про його дотеперішні дослїди, тільки питався, звідки Ти взяв копію тексту грунвальдської пісні.

Про Твою працю написав я кілька слів до «Slov [ansk-oro] Přeħled-y»²⁰, а будучи у Відні, довідався, що на слов'янськїм семінарі ладять про неї реферат і думають розвести широку дискусію.

Як Твоє здоров'я? Чи не думаєш вибратися до Кракова? А коли так, то пам'ятай, що я мешкаю при вулиці Зелений ч[исло] 28, II поверх.

Сердечно Тебе здоровлю та пересилаю Твоїй пані глибокий поклін.

Твій Богдан

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 15—16. Автограф.

№ 9

Краків. 24. IX. 1926 [р].

Дорогий Товаришу!

Твій лист прислали мені з гімназії св. Анни. З петенткою я не бачився. Не заходила до мене. Мабуть, довідалася на університеті, що фармація переповнена і нікого більше не приймають, і тому не зверталася до мене. Мед[ицина] і фарм[ация] дійсно так переповнені, що ніякі впливи не можуть, нікого більше не приймають. Добре було би це сказати нашим абітурієнтам (-ткам), щоб не робили собі надій і коштів.

Дякую Тобі, що відізався і не забув про старого товариша. Я не раз згадую наші мандрівки по Поділля та розмови на старих попівствах у Циганах і в Шидлівцях. Невже ж з тої пори вже 30 літ минуло? Господи, як той час скоро минає!

Під час вакацій шукав я зустрічі з Тобою. Але, приїхавши до Борислава, занедужав, тиждень пролежав у ліжку, потім приходив до себе і так гупо якось тієї вакації минули. Переїзджаячи через Львів, був я там декілька годин, відвідав тяжко недужу жінчину сестру і зайшов до Централки.²¹ Хотів бачитися з Тобою та з О. Луцьким, але не довелось. Не було часу скомунікуватися, бо у Львові телефони — це люксус. Але на другий рік, вибираючися до городу Льва, повідомлю Тебе заздалегідь, щоб не позбавити себе приємності побалакати з Тобою. А поки-що, vale*. Обнімаю Тебе,
Твій Богдан

Starowiślna, 14, I p [ientro]**

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 17. Автограф.

№ 10

Краків, 15. XI—1926 р.***

Дорогий Товаришу!

Сердечно дякую Тобі за пам'ять та за Твій лист. Відпишу на днях, бо тепер багато маю роботи, а дуже мало часу. Перепровадивсь на свою хату (своя на два роки) і порядкую її та роблю лад з книжками. Я мав бути в Тебе, але дістав депешу, щоб явитися в кураторії і виїхав нагло. Сердечно здоровлю Тебе. Пані руки цілую.

Твій Богдан

[P. S.] Як Твоя ласка, то подай мені адресу д[окто]ра М. Кордуби²², бо я згубив лист з його адресою.

ЛНБ АН УРСР, від. рук., ф. 206, спр. 534, арк. 18. Автограф.

* «прощай» (лат.)

** «Старовисьльна, 14, 1 поверх» (польськ.)

*** Дата поштового штемпеля, листівка

ПРИМІТКИ

1. Йдеться про захист дисертації В. Щуратом 1896 р. у Віденському університеті і присвоєння йому вченого ступеня доктора філософії.
2. Б. Лепкий, натякаючи про «вуйка», має на увазі брата матері — Омеляна Глібовицького (1856—1905), який був священником у с. Цигани Борщівського повіту на Тернопільщині.
3. Село Цигани — тепер частина селища міського типу Скали Борщівського р-ну Тернопільської обл.
4. Мова йде про Миколу Лепкого (1842—1924), родича по батькові письменника, який працював священником-катехитом у Коломийській гімназії. У його домі часто бував молодий Богдан Лепкий.
5. Йдеться про конкурс Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка і редакції ж. «Зоря», оголошений з початком 1895 р. на прозовий твір малої форми, передусім новелу, і визначення «трьох премій за найкращі оригінальні новели». У Виділ було надіслано 10 творів. Конкурсна комісія, до складу якої входив Іван Франко, відзначила: повість А. Чайковського «Олюнька» (але цей твір не зовсім відповідав умовам конкурсу, оскільки йшлося про новели), новелу Василя Чайченка (Б. Грінченка) «Хатка в балці» (перша премія). Далі, другу премію отримала новела О. Маковея «Весняні бурі», третю — «Задля загального добра» М. Коцюбинського. Крім того, як заохочення, комісія рекомендувала публікувати низку інших творів (див.: Справоздане д[окто]ра Франка з конкурсу «Зорі» // Зоря.— 1895.— ч. 11.— С. 218—219).
6. Слова листа «...хочу забиратися до роботи — здавна задуманої для «Зорі», очевидно, стосуються пізніше написаної «просторової» новели письменника «Зламани крила», яка публікувалася на сторінках «Зорі» у 1897 р. № 3—4, 6—9, за підписом Нестор Лендин.
7. «Буковина» — газета, що виходила в Чернівцях та Відні 1895—1910 рр. Редагували газету в різні роки Ю. Федькович, П. Кирчів, С. Дашкевич, О. Маковой, О. Кобилянська, Ю. Федькович, В. Щурат та ін. Відомостей про публікацію поезій Б. Лепкого в газ. «Буковина» немає.
8. Присвята «О. Л.», очевидно, пов'язана з іменем і прізвищем майбутньої дружини Б. Лепкого — Олександри Лепківни. Під віршами, серед яких сонет з присвятою «О. Л.», поставлена дата 18 вересня 1896 р. Кілька місяців пізніше (№ 5) Б. Лепкий одружується з Олександрою Лепківною. Йї, мабуть, і присвятив письменник цей сонет. Вона була донькою Миколи Лепкого.
9. Переклад вірща надрукований у ж. «Зоря» (ч. 3, с. 47) поруч із трьома іншими віршами під спільним заголовком «На хлопську нуту».
10. Мовиться про роботу В. Щурата «Пам'яті Тараса Шевченка. Фантазія, виголошена під час святкового обходу 30-х роковин смерті генія України-Русі в «Руськім дівочім інституті в Перемишлі 16 (4) IV», — Перемишль, 1899. 13 с.
11. Село Шидлівці — тепер Гусятинського р-ну Тернопільської обл. Приїжджав туди Богдан Лепкий до свого дядька Миколи Темницького (1847—1921), який там тривалий час мешкав і був священником.
12. Йдеться про ж. «Світ» — ілюстрований популярний літературно-освітній двотижневик, який виходив у Львові з вересня 1906 по 1907 рр. Видавали журнал члени літературної групи «Молода муза».
13. Луцький Остап (1883—1914) — український письменник, журналіст і громадський діяч. Активний учасник літературного об'єднання «Молода муза» (саме з його легкої руки і виникла така назва цього об'єднання). Писав свої твори й іншими мовами, зокрема чеською. У 1904 р. упорядкував і видав альманах «За красою» на честь Ольги Кобилянської. Автор збірок поезій «З моїх днів», «В такі хвили» та ін.
14. Будзиновський Вячеслав (1868—1935) — український письменник, історик і публіцист. Був редактором журналів «Радикал» (1895), «Громадський голос» (1896—1897), газети «Праця» (Чернівці, 1897), в якій уперше були надруковані новели В. Стефаника. У 1897 р. разом з Д. Лукіяновичем видавав «Українську бібліотеку», згодом фінансував і входив у редакційну колегію двотижневика «Світ».

15. «Молода муза» — літературне об'єднання молодих українських галицьких письменників. Виникло 1907 р. у Львові під впливом західноєвропейських модерністських течій у літературі і мистецтві. Проіснувало до 1909 р. До об'єднання входили О. Луцький, В. Пачовський, П. Карманський, С. Твердохліб, М. Яцків та ін. «Молода муза» видала низку збірок та альманахів. Як бачимо з листа, ставлення Б. Лепкого до цього літературного об'єднання було стриманим. Письменник висловлює незадоволення тим, що без його згоди були внесені зміни в текст відозви, яку він разом з іншими підписав.

16. «Вістник» — мова йде про «Літературно-науковий вістник» — загальноукраїнський щомісячний журнал, заснований Науковим Товариством імені Шевченка у Львові у 1898 р. замість журналу «Зоря». Виходив до 1939 р.

17. «Громада» — ймовірно, йдеться про український громадсько-політичний та літературний періодичний збірник, що видавався на кошти діячів київської громади протягом 1878—1879 та 1882 рр. у Женеві. Редагував збірник М. Драгоманов за участю С. Подолинського, Ф. Вовка, А. Ляхоцького та ін.

18. Йдеться про опубліковану 1906 р. В. Щуратом розвідку «Грюнвальдська пісня (Bogurodzica dziewicza). Пам'ятка западноруської літератури XIV в». (Жовква, 1906, 52 с.) У праці мовилось, між іншим, про те, що цю пісню «...польське військо переймало... в западноруських полків під час Грюнвальдської битви» 1410 р. Відразу навколо цього питання розгорілася наукова дискусія, в яку включилися польський філолог О. Брікнер, білоруський славіст Ю. Карський, а також І. Франко, І. Свенціцький та ін. Пор. рецензію І. Франка на цю працю: Іван Франко. Зібрання творів: У 50 т.— Т. 35.— К., 1982.— С. 150.

19. Гек Корнелій (1860—1911) — польський літературознавець, педагог, учитель гімназій у Львові, Стрії, Кракові. Автор праць з польської літератури XVII ст. та історії Львова і його визначних мешканців: «Żywot kozaków Lisowskich. Poemat J. B. Zimorowicza... (Lwów, 1886); Pobyt Władysława IV we Lwowie w roku 1634... (Lwów, 1887); Życie i dzieła Bartłomieja i Szymona Zimorowiczów na tle stosunków ówczesnego Lwowa (Kraków, 1894); „J. B. Zimorowicz — pisma do dziejów Lwowa“ (Kraków, 1899) та ін.

20. Мова йде про журнал з питань слов'язнознавства, який виходив у Празі 1894—1914 рр. під заголовком «Slovanski přehled». Редактором і видавцем журналу був відомий славіст Адольф Черни.

21. Централка — так приватно називали кав'ярню «Центральна», що була у Львові, на площі Галицькій, 7.

22. Кордуба Мирон (1876—1947) — український історик, дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка у Львові, викладач Українського таємного університету у Львові (1921—1923). Після закінчення навчання працював викладачем 2-ї Чернівецької гімназії, з 1929 по 1939 — професор Варшавського, а з 1944 по 1947 рр. — Львівського університетів. Автор праць «Молдавсько-польська границя на Покутті по смерті Стефана Великого» (1906), «Венецьке посольство до Хмельницького» (1907), «Західне пограниччя Галицької держави між Карпатами та Долішнім Сяном» (1925), «Історія Холмщини і Підляшшя» (1941). Значна частина праць присвячена дослідженню української топоніміки. Підготував фундаментальну (понад 55 тис. назв) «Бібліографію історії України», яка досі лежить у рукописі.